

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

نحوه بیمه کردن کارگران خارجی شاغل در ایران

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- تجدید مرخصی استعلاجی با وجود عدم تأیید از کارافتادگی
- استفاده از سوابق انتقالی برای بهره‌مندی از بازنشستگی

- میزان مرخصی زایمان برای مادری که چندقلو به دنیا آورده
- دریافت مستمری از کارافتادگی همراه با مستمری بازماندگان

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

پزشک معالج من اعلام کرده که باید از یک ماه مانده به تاریخ زایمان، تحت‌نظر و درمان باشم؛ آیا در این مدت تحت‌نظر بودن می‌توانم از استراحت پزشکی استفاده کنم؟

خیر، طبق مقررات مربوطه، تحت‌نظر و تحت درمان بودن بیمه‌شده، استراحت پزشکی تلقی نمی‌شود.

سه سال است بیمه‌شده راننده اتوبوس بین‌شهری هستم و به کمک فرزندم در ناوگان اتوبوسرانی بین‌شهری فعالیت دارم. در زایمانی که اخیراً انجام شده تعداد فرزندان چهارقلو بوده، اما یکی از آنها طبق اعلام پزشک معالج به علت نارسایی قلبی مُرده به دنیا آمده است، آیا خانم بیمه‌شده راننده که چندقلو به دنیا آورده و یکی از آنها فوت کرده باشد باز هم ۹ ماه مرخصی زایمان به او تعلق می‌گیرد؟

مرخصی زایمان صرفاً به بیمه‌شدگان اجباری و رانندگانی که در اجرای قانون بیمه اجتماعی رانندگان بیمه‌شده هستند تعلق می‌گیرد، همچنین در زایمان‌های سه‌قلو و بیشتر، بیمه‌شده به جای ۹ ماه، از یک سال مرخصی زایمان استفاده می‌کند. اگر در زایمان‌های عادی (بدون چندزایی)، فرزند بیمه‌شده بعد از هفته بیست‌ودوم بارداری فوت کند، بعد از تأیید شورای پزشکی سازمان تأمین اجتماعی به جای ۹ ماه، ۸۴ روز (۱۲ هفته) مرخصی زایمان به بیمه‌شده تعلق می‌گیرد اما در مورد شما که یکی از چهارقلوها فوت کرده و در حال حاضر صاحب سه‌قلو هستید می‌توانید از یک سال مرخصی بارداری استفاده کنید.

بیمه‌شده کارگر ساختمانی هستم. به علت بیماری، پزشک معالج یک هفته استراحت پزشکی برایم تجویز کرده است. چون کارفرما در این مدت مزدی به من پرداخت نمی‌کند، آیا می‌توانم از سازمان تأمین اجتماعی غرامت دستمزد ایام بیماری در یافت کنم؟

خیر، افرادی که طبق قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی، بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستند صرفاً در حوادث ناشی از کار و در صورت عدم اشتغال به کار و با استراحت تجویز شده، مشمول دریافت استراحت پزشکی هستند و در بیماری‌های عادی مشمول دریافت غرامت دستمزد نخواهند بود.

یکی از کارگران کارگاه موزاییک‌سازی من تبعه افغانستان است و در محیط کارگاه دچار حادثه شده، آیا کارگران اتباع شاغل در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی، مثل کارگران ایرانی مشمول حوادث کار هستند؟

بله، حوادث ناشی از کار کارگران اتباع خارجی به‌شرطی که مجوز اقامت و مجوز اشتغال معتبر داشته باشند قابل بررسی است و در صورت تأیید توسط بازرس فنی شعبه تأمین اجتماعی می‌توانند از تعهدات مربوطه طبق مقررات استفاده کنند.

از سازمان تأمین اجتماعی مستمری از کارافتادگی کلی دریافت می‌کنم. شوهرم که بیمه‌شده تأمین اجتماعی بود اخیراً فوت کرده است، آیا می‌توانم همراه با پسر ۱۵ساله‌ام من نیز از مستمری بازماندگان شوهرم استفاده کنم؟

بله، زن مستمری‌بگیر بازنشسته و یا از کارافتاده کلی در صورت فوت همسر بیمه‌شده خود طبق بند (۲) ماده (۴۸) قانون حمایت خانواده، طبق سهام مندرج در ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی مشمول دریافت مستمری بازماندگان به میزان ۵۰ درصد مستمری استحقاقی است.

قبلاً ۱۸ سال سابقه بیمه پردازی اجباری داشتم. به علت حادثه ناشی از کار مستمری از کارافتادگی جزئی دریافت می‌کنم و هم‌زمان با دریافت مستمری جزئی، دو سال است در کارگاه دیگری نیز اشتغال به کار دارم. یک ماه دیگر کل سابقه‌ام به ۲۰ سال و سن من نیز به ۶۰ سال می‌رسد. با توجه به اینکه جهت محاسبه مستمری بازنشستگی متوسط مزد و حقوق دو سال آخر در نظر گرفته می‌شود، آیا میزان مستمری جزئی دریافتی در احتساب میانگین دو سال آخر مؤثر است؟

بله، بیمه‌شده‌ای که در اثر حادثه ناشی از کار مشمول دریافت مستمری از کارافتادگی جزئی قرار گرفته، اگر به‌علت اشتغال مجدد حائز شرایط بازنشستگی شود طبق مصوبات شورای عالی تأمین اجتماعی مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به عنوان قسمتی از دستمزد او محسوب شده و در تعیین میزان مستمری بازنشستگی مؤثر خواهد بود. به عبارت دیگر طبق تبصره ذیل ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی میزان مستمری متعلقه مثل یکی از عناوین حقوق و مزایای بیمه‌شده حسب مورد به دستمزد ماه‌ها و روزهای کارکرد بیمه‌شده اضافه می‌شود. نظر به اینکه مستمری از کارافتادگی جزئی مشمول کسر حق بیمه نیست، لذا هنگام احتساب آن به عنوان قسمتی از دستمزد بیمه‌شده رعایت حداکثر دستمزد (هفت برابر حداقل دستمزد) الزامی نبوده و مبلغ مستمری جزئی می‌تواند مازاد بر حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه در موقع محاسبه متوسط دستمزد دو سال آخر منظور شود. چنانچه در محاسبه دو سال آخر در بعضی از ماه‌ها و یا روزها بیمه‌شده فاقد کارکرد باشد مبلغ مستمری جزئی به تنهایی قابل احتساب نخواهد بود. ضمناً در این گونه موارد از تاریخ برقراری مستمری بازنشستگی، پرداخت مستمری از کارافتادگی جزئی متوقف می‌شود.

در زیرزمین منزل مسکونی خود کارگاه خیاطی راه‌اندازی کرده‌ام و دو نفر کارگر نیز در آنجا مشغول به کار هستند. تصمیم دارم آنها را بیمه کنم؛ آیا باید از محل کارگاه بازرسی به عمل آید؟

اصولاً بازرسی تأمین اجتماعی از منازل مسکونی (به‌غیر از موارد استثنائاً مجاز نیست)؛ اما اگر کارفرما در محلی با کاربری مسکونی تمایل به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه کارگران شاغل داشته باشد ابتدا لازم است با همراه داشتن جواز کسب یا تأییدیه اتحادیه مربوطه مبنی بر کارفرمایی و بهره‌برداری بودن کارگاه و قرارداد اجاره و یا مالکیت به شعبه تأمین اجتماعی مربوطه مراجعه کند. پس از تکمیل فرم هویتی کارفرما و ارائه تعهدنامه به شعبه مذکور مبنی بر امکان بازرسی از محل ملک مسکونی که کارگاه در آن قرار دارد، بعد از اخذ کد کارگاهی از واحد وصول حق بیمه شعبه، می‌تواند نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه کارگران اقدام کند. چنانچه کارفرما از ارائه تعهدنامه مذکور استنکاف ورزد لیست از طرف تأمین اجتماعی اخذ نخواهد شد. ضمناً اگر بعد از ارائه تعهدنامه به مفاد آن عمل نکند و از ورود بازرس تأمین اجتماعی به کارگاه موردنظر جلوگیری کند سازمان تأمین اجتماعی از دریافت لیست ماه‌های آتی خودداری خواهد کرد.

بعد از عدم تأیید از کارافتادگی کلی من توسط کمیسیون پزشکی تأمین اجتماعی به علت تداوم بیماری، پزشک معالج یک ماه دیگر استراحت پزشکی تجویز کرده است. آیا با وجود عدم تأیید از کارافتادگی کلی، می‌توانم از مرخصی استعلاجی جدید تجویز شده استفاده کنم؟

بله، چنانچه بیمه‌شده بر اساس نظریه کمیسیون پزشکی از کارافتادگی کلی شناخته نشود و بعد از تاریخ تشکیل کمیسیون، بیمه‌شده مبادرت به ارائه استراحت پزشکی تجویز شده کند، در صورت حفظ اشتغال و بیمه پردازی بیمه‌شده و ارائه مدارک و مستندات درمانی، چنانچه موضوع در شورای پزشکی تأمین اجتماعی مورد تأیید قرار گیرد استراحت پزشکی تجویز شده قابل پرداخت خواهد بود.

در بازار تهران مغازه فرش‌فروشی دارم و بر اساس جواز کسب صادره توسط اتحادیه مربوطه، بیمه مشاغل آزاد شده‌ام و برای خودم، همسر و دو فرزندم، جمعاً به تعداد چهار نفر حق سرانه درمان پرداخت می‌کنم؛ اما هر موقع به درمانگاه‌های سازمان تأمین اجتماعی مراجعه می‌کنیم بر خلاف سایر بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی باید مبلغی نیز بابت فرانشیز پرداخت کنیم. مگر پرداخت حق سرانه درمان جهت استفاده از خدمات درمانی سازمان تأمین اجتماعی نیست؟

درمان کلیه بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در مراکز درمانی متعلق به این سازمان بدون اخذ فرانشیز و به‌صورت رایگان صورت می‌گیرد، اما بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد و افرادی که در قالب بیمه مشاغل آزاد با یکی از نرخ‌های ۱۲ یا ۱۴ و یا ۱۸ درصد و با حق سرانه درمان بیمه‌پرداز تأمین اجتماعی هستند، چون نرخ حق بیمه آن‌ها نسبت به سایر بیمه‌شدگان کمتر است در مراجعه به مراکز درمانی تأمین اجتماعی باید فرانشیز پرداخت کنند. ضمناً این قبیل بیمه‌شدگان اگر حق سرانه درمان پرداخت نکنند در هنگام مراجعه به مراکز درمانی طرف قرارداد تأمین اجتماعی باید کلیه هزینه‌های مربوطه به صورت آزاد را پرداخت کنند و چون فاقد بیمه پایه هستند، امکان استفاده از طرح جدید دارو یار نیز برای آن‌ها میسر نخواهد بود.

سال گذشته در یکی از شماره‌های نشریه اعلام شده بود، متقاضیان بیمه اختیاری که بیش از ۵۰ سال سن دارند، باید معادل سن اضافه بر ۵۰ سال، سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند. من که ۵۳ سال سن دارم و دو سال است بیمه‌شده اجباری هستم اگر بخواهم از شغل خودم ترک کار کنم و بیمه اختیاری شوم – با توجه به اینکه شش سال از سوابق استخدام دولتی خود را به تأمین اجتماعی منتقل کرده و مابه‌التفاوت آن را به صورت اقساطی پرداخت می‌کنم و دو ماه دیگر پرداخت اقساط آن به پایان می‌رسد – آیا برای متقاضی بیمه اختیاری، سوابق انتقالی مشمول سابقه مازاد بر ۵۰ سال سن است؟

بله، سوابق منتقل شده از صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری و یا صندوق روستاییان و عشایر به صندوق تأمین اجتماعی، در احراز شرایط سن و سابقه برای متقاضی بیمه اختیاری ملاک قرار می‌گیرد، به‌شرطی که مابه‌التفاوت سوابق مورد انتقال به صورت نقدی و در صورت پرداخت اقساطی، کلیه اقساط آن به حساب سازمان تأمین اجتماعی واریز شده باشد. لذا شما مادامی که بقیه اقساط را پرداخت نکرده‌اید نمی‌توانید از این سوابق انتقالی جهت پوشش سوابق بیش از ۵۰ سال سن استفاده کنید.

با ۴۲ سال سن و ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه درخواست بازنشستگی کرده‌ام و حکم برقراری مستمری بازنشستگی من صادر شده است. بعد از صدور حکم اطلاع پیدا کرده‌ام زنان بیمه‌شده که با ۴۲ سال سن و ۲۰ سال سابقه بازنشسته می‌شوند، مستمری ماهیانه آن‌ها ۲۰ روزه است. آیا با توجه به اینکه مستمری برقرار شده هنوز به مرحله پرداخت نرسیده است می‌توانم از بازنشستگی انصراف دهم؟

بله، طبق مقررات سازمان تأمین اجتماعی بیمه‌شده‌ای که پس از درخواست بازنشستگی و یا بعد از صدور حکم بازنشستگی از بازنشسته شدن منصرف شود، پذیرش انصراف و لغو حکم بازنشستگی‌اش در صورت عدم پرداخت مستمری امکان‌پذیر است.